

ST.

23 jan. 1947
59. årgang
Nr. 3-4

ILAV

Den hellige saga

Positiv og negativ kritikk

Utsyn

Hvorledes blir
en helgen til?

Omkring «Guds
grønne enger»

Her hjemme

40
øre

DEN HELLIGE SAGA

på Dortemessdagen den 6. februar

På den tid da hedenske menn rådde over Romerriket, og keiseren lot pine og drepe alt kristenfolk som trodde på Gud og ikke ville blote til skurd-gudene, bodde en rik og ættestor mann, som hette Doratus i Romaborg. Konen hans hette Teodora, og begge var de vel kristnet og tjente Drottin med stor kjærleik. Rike var de på gods, både borger og steinhus, vingårder, gull og sølv og glimestein, så de selv ikke visste mål og tal på kostgripene sine.

Men da ufreden slo ned på dem, overga de alt dette for Guds sak og flydde fra Rom til Kapadokia. Der søkte de herberge i byen Cesaria og slo seg ned der med de to døtrene sine, som hette Kristina og Kalekstina.

Men disse jomfruene ble skremt av blotmennene, så de forlot fedreheim og kristentru og snudde seg til hedensk villfaring.

Doratus og Teodora bar stor sorg over dette, men snart etter ga Gud dem en tredje datter. Hun ble døpt av en bisp der i borgen og fikk navn etter begge foreldrene sine, derfor hette hun Dorotea.

Hun var til stor trøst og hugnad både for foreldrene sine og andre, ti alt fra ung alder var hun fylt med Heilaganden og tjente allmakts Gud og Hans sæle mor Maria over alle ting.

Dorotea var så frid og fagert skapt av Gud, at ikke fantes hennes like, hverken møy eller kone så langt noen kunne leite.

Da nå menneskets fiende, djevelen, som støtt er van ved å svike og pine dem som elsker Gud, fikk se denne jomfrus godvilje og truleik, da tok han det råd å føre illferd og vanlykke over henne.

Han fór da til Fabrisius, jarlen over det herredet som Dorotea bodde i, og dryppet syndeeteren sin i

sjelen hans. Han kveikte slik legemsløst hos Fabrisius til denne Herrens møy, at han sendte mennene sine etter henne. Da Dorotea sto for jarlen, talte han først blidelig til henne og bød henne hus og kastell, gull og glimestein om hun ville følge hans vilje og bli eigenkona hans.

Dorotea svarte da slik på jarlens mål:

«Herre, Eders hus og kastell og gull og glimestein skal I bye den som gjerne vil være Eders husfru, men ikke meg. Ti jeg har tatt meg en annen kjæreste, som jeg elsker av alt mitt hjerte.»

Jarlen spurte da hvem denne kjæreste kunne være, som hun elsket så storlig.

Dorotea svarte:

«Min kjæreste er Jesus Krist, den sæle Marias jomfrusønn. Hans kjærleik vil jeg nyte og Hans kostgriper vil jeg ha. Og for hans sak forlater jeg gjerne all jordisk lykke og gods og all villfaring og vantru og alt hva I mune byde meg.»

Da Fabrisius jarl hørte at hun var kristen og stadfast i Drottins tjeneste, ble han veldig vred og mælte:

«Siden du ikke vil gjøre meg til viljes og ikke tru på mine guder, da skal du tåle slik pine og nød, som ingen av frendene dine har tålt før deg.»

Deretter lot jarlen henne sette i en kjel med kokende olje.

Men Dorotea ba Gud miskunne seg, og det gjorde han også, så at hun steg ut av kjelen så frisk og hel som hadde hun sittet i sval dugg, og legemet hennes var som salvet med kosteligste balsam.

Da jarlen spurte dette, sa han, at det skyldtes galdr og trolldom og lot Dorotea kaste i fangehus.

VÅRE på søn- og helligdager KIRKER

Liturgisk kalender:

O S L O

St. Olavs kirke, Akersvegen 1.
Soknepresten, telefon 41 41 61.

Fromesse kl. 7.

Stille messe kl. 8,15.

LOW MASS kl. 9,45.

English Sermon.

Høgmesse med preken kl. 11.

Aftengudstjeneste kl. 19.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Fransiskanerne, telefon 68 08 68.

Fromesse kl. 8,00

Høgmesse kl. 10,30

Aftengudstjeneste kl. 17.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.
Dominikanerne, telefon 44 23 24.

Fromesse kl. 8,15

Høgmesse kl. 10,30

Kl. 18 Aftengudstjeneste.

Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17, Stabekk.

Soknepresten, telefon 33 77 35.

Fromesse kl. 9,05

Høgmesse kl. 10,45

Aftengudstjeneste kl. 17,45.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.
Prestegården, telefon 37 45 90.

Høgmesse kl. 9,30

Aftengudstjeneste kl. 17,00.

Vår Frue Villas kapell, Montebello, Smestad.

Prestegården, telefon 55 81 21.

Høgmesse kl. 9,00

Aftengudstjeneste kl. 17.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, telefon 2 209.

Fromesse kl. 8,00

Høgmesse 10,45

Aftengudstjeneste.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, telefon 15 410.

Fromesse kl. 8,30.

Høgmesse kl. 11.

Aftengudstjeneste.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gate 1.
Soknepresten, telefon 2 019.

Fromesse kl. 8,30

Høgmesse kl. 10,30

Aftengudstjeneste.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.
Soknepresten, telefon 1 438.

Ottmesse kl. 8,15.

Høgmesse kl. 10,30.

Foredrag med sakramental velsignelse kl. 19.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s plass 1.
Soknepresten, telefon 1 168.

Fromesse kl. 8,00

Høgmesse kl. 10,30

Aftengudstjeneste.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torvgaten 113.
Soknepresten, telefon 1 751.

Fromesse kl. 8,00

Høgmesse kl. 10,30

Aftengudstjeneste kl. 18.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.
Soknepresten, telefon 3 195.

Fromesse kl. 8,30

Høymesse kl. 11,00

Aftengudstjeneste kl. 18.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen
Soknepresten, telefon 266.

Fromesse kl. 8,00

Høgmesse » 10,30

Aftengudstjeneste.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, telefon 4 225.

Fromesse kl. 8,00

Høgmesse » 10,30

Aftengudstjeneste kl. 17.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, telefon 644.

Fromesse kl. 8,00

Høgmesse » 10,30

Aftengudstjeneste kl. 19.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten telefon 25 534.

Fromesse kl. 8,00

Høymesse kl. 10,30

Aftengudstjeneste.

Søndag 26. januar: 3. søndag etter Hellig tre konger. Ep. Rom. 12, 16—21. Ev. Mat. 8, 1—13.

Mandag: Krysostomus, biskop og kirkelærer † 407.

Tirsdag: Petrus av Nolaskus, bekjenner † 1256.

Onsdag: Frans av Sales, biskop og kirkelærer † 1622.

Torsdag: Martina, jomfru og martyr † 228.

Fredag: Johannes Bosco, bekjenner † 1888.

Lørdag: Ignatius, biskop og martyr † 107.

Søndag 2. februar: Septuagesima. Ep. 1. Kor. 9, 24—27, 10, 1—5. Ev. Mat. 20, 1—16.

Mandag: Jomfru Marias renselsesfest.

Tirsdag: Blasius, biskop og bekjenner † 316. Ansgar, biskop og bekjenner † 865.

Onsdag: Andreas Korsini, biskop og bekjenner † 1373.

Torsdag: Agata, jomfru og martyr † 251.

Fredag: Titus, biskop og bekjenner † ca. 90. — Dorotea, jomfru og martyr.

Lørdag: Romuald, abbed † 1027.

Søndag 8. februar: Sexagesima.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.
Presteboligen, telefon 9 028.

Høgmesse kl. 10,30

Aftengudstjeneste.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.
Soknepresten, telefon 2 238.

Fromesse kl. 8,00

Høgmesse kl. 10,30

Der lå hun i syv dager uten annen mat og drikke enn Drottins miskunn.

Deretter lot Fabrisius jarl sette opp en stor søyle eller trestolpe og på den satte han en av skurdgudene sine.

Siden lot han Dorotea føre fram for stolpen og bød at hun skulle falle ned og be til skurdguden på på trestolpen.

Men Dorotea la armene sine i kross og ba slik: «Styrk meg nå, du min signete Skaper Jesus Krist og send meg hjelpen din, så jeg ikke hedrer en blind og død avgud.»

I samme stund kom Guds engler ned fra himmelen og brøt ned søylen og skurdguden, så at ikke en flis var tilbake.

Men oppe i luften hørte folk at djevlene hylte og skreik: «Stort mein valder du oss heilage Dorotea, for ingen vei kommer vi fram for bønnene dine.»

Etter dette jertegn tok mange hedninger ved kristentru og dåp.

Men jarlen vrededes enn mer og lot slå Dorotea med harde sviper, så blodet fløt om hele kroppen hennes. Deretter lot han brystene hennes brenne vekk med gloende jernkammer og siden kastet han henne i mørkestuen. Men Gud lekte sårene hennes med sin miskunns kraft.

Da prøvde jarlen enn mere å få henne til å forlate sin kristentru og bøye seg for skurdgudene hans. Derfor sendte han bud etter de to søstrene hennes, som hadde fryktet blottmennes trugsmål og vendt seg til hedensk sed.

Men Dorotea talte så yndelig til dem om Drottin Krist, at de forlot alt hedenskap og snudde seg atter til den allveldige Gud.

Da lot jarlen dem sambinde og kaste i ilden, og de ble Herrens sæle blodvitner og fór til den evige fagnad i himmelen.

Men Dorotea ble slått i andlitet og på kroppen, så ingen kunne kjenne henne for sår og blodras.

Siden bør jarlen at hun skulle halshugges. Da hun førtes til huggestedet møtte hun Teofilus, kongens skriver, som spottet og ropte etter henne:

«Om du nå farer til kjæresten din, så send meg noen av de roser og epler som vokser i hagen hans!»

«Det skal jeg, så sant hjelpe meg Drottin Krist og hans engler,» svarte Dorotea.

Da hun kom til huggestedet hørtes en fager røst, som ropte: «Kom nå hit til meg, du min kjæreste brud.»

Samstundes så folk en fager møy, som var berrføtt og hadde stjerneskydd pupurklede over seg. Hun holdt i hendene en korg full av epler og roser. Da mælte Dorotea: «Gakk til Teofilus skriver med denne korgen, kjæreste søster mi, for det har jeg lovet ham.»

Deretter bøyde Dorotea hodet sitt og ble hugget, og sjelen hennes fór til den evige sæle.

Nå er å fortelle at Teofilus satt i kongens tårn og skrev. Da kom gangende til am et fagert møybarn og rakte ham en liten korg og sa:

«Ta disse epler og roser som Dorotea, søster mi sender deg, slik som hun lovte.» Og da hun hadde talt dette, kvarv hun fra augnesynes hans.

Da Teofilus så dette store jertegn, angret han syndene sine og sa til seg selv:

«Visselig må Doroteas Gud være den allveldige og sanne Gud. Ti i denne tid, når vinteren er kaldest og jorden frossen og ingen trær har lauv eller blom — da lar Herren henne sende hit fagre frukter fra himmelens hage.»

Straks gikk Teofilus til kristenfolket og lot seg døpe og tok til å vandre Guds ærend og preke kristentru for alle folk.

Da Fabrisius jarl spurte dette ble han storvred og lot Teofilus gripe og hakke sund i småbiter, og stykkene slengte han ut til fugler og villdyr. Men Guds engler tok sjelen til Teofilus og førte den til himmelens herlighet hos Herrens andre sæle blodvitner, som lever i den glede, som aldri tar ende.

Den hellige møy Dorotea ble hugget på den sjette dagen i måneden Februaris, 287 år etter Drottins byrd. Messedagen hennes holder vi fire netter etter Kyndelsmess til minne om hennes pine og sæle død.

Nå ber vi deg, hellige møy, Sancta Dorotea, at du går i forbønn for oss hos den allveldige Gud, så han sender oss hjelp og miskunn både i denne heimen og i den evige. Amen.

(Fra fornorsk.)

Positiv og negativ kritikk

Det finnes to slags kritikk: den negative hvis eneste mål er å slå motstanderen ned, og den positive, om hvilken den danske prest og dikter Kaalund brukte den betegnelse — da han en gang hadde en polemikk gående mot Georg Brandes — at dens hensikt var å slå motstanderen opp.

Hermed er gitt et inspirerende synspunkt for all polemikk og all debatt i det hele tatt. For i siste instans gjelder det jo ikke å slå en motstander ned ved å knuse eller — nesten verre! — latterliggjøre hans argumenter og synsmåter. Langt mer burde alt settes inn på å få belyst og utdypet v a r e egne argumenter så de seiret ved sin egen klarhet og selvinnlysende slagkraft. Vi bør se på vår motstander ikke som en fiende men som en hjelper som ved sin motstand slår oss dypere inn i oss selv og gir oss derved mer omfangsrik selverkjennelse, hvilket som bekjent er den eneste vei til å forstå andre mennesker i ånd og sannhet.

Positiv kritikk, enten den ikler seg den muntlige diskusjonsform eller framtrer skriftlig finner alltid det verdifulle i motpartens intensjon og holdning og gir det en fair sjanse. Alle krefter må derfor også settes inn på å bevare den strengeste saklighet og så megen objektivitet som det er mulig.

Det ligger ofte snublende nær å gå over til personligheter når en føler seg i knipe, eller å gripe til ukontrollbare postulater og kraftsatser når en er ved å slippe opp for reelle argumenter og beviser. Det kan også være en stor fristelse å ty til vittigheter og søke å knekke motparten ved å latterliggjøre hans ord om han uforsiktig rår ut for å gi seg en

blottelse eller bare forsnakker seg, skjønt en innerst inne meget godt ved at dette er ufrivillig og absolutt ikke dekker hans egentlige mening. En føler seg som seierherre om det slik lykkes en å få latteren på sin side — men i virkeligheten har en tapit. Seieren er nemlig en fiksjon fordi den er vunnet med uærlige midler — og er det en god sak en har kjempet for har den kanskje lidt ubotelig skade i det lange løp. Det er ikke den negative vei i livet som fører fram — den munner bare ut i det store intet. Det nedbrytende og bare nedbrytende — det nedbrytende som mål i seg selv er alltid av det onde.

Vel sant, i latteren ligger ofte noe forløsende og befriende, men den må ikke være på andres bekostning. Humoren er et av menneskenes beste våpen i kampen mot det onde i tilværelsen, men en må aldri glemme at ekte humors viktigste element er kjærligheten. Humoren er «Guds smil» over menneskelig skrøpeligheit, og kan vi tilegne oss om bare en gnist av denne lysende og varmende sol vil vår kritikk alltid være positiv, og vi vil uvegerlig aldri gå ut på å slå en motstander eller en sak ned med den — dens mål vil være å løfte ham eller den opp. Nærmere sannheten — det vil si: nærmere Gud.

UTSYN

De baltiske land skjebne

Tre baltiske biskoper som nylig er kommet ut av tysk konsentrasjonsleir og lever i landflyktighet, har utsendt et nødros til Paven og de vesteuropeiske nasjoner om hjelp for sine respektive land. Under fredskonferansen har ikke de baltiske land vært nevnt med et ord, antagelig av gode grunner, Russland vil helst forbigå spørsmålet og Vestmaktene føler seg ikke sterke nok til å utrette noe.

De tre baltiske land som siden 1918 har vært anerkjent som selvstendige stater og opptatt som medlemmer av Nasjonenes Forbund, ble helt plutselig okkupert av den russiske hær i juni 1940 uten noen forutgående konflikt.

Russerne innsatte kommunistregjeringer og gjennomførte diktatur, som de senere «legaliserte» ved fiktive valg med én kandidatliste. At landene frivillig oppga sin uavhengighet er det derfor absurd å påstå. Det eneste land som har anerkjent Russlands handling er Nazityskland, da de to land ved traktaten av 10. januar 1941 etablerte felles grense i Polen.

Det varte ikke lenge før forfølgelsene mot Kirken ble satt i gang for full karft. Nuntioen som representerte Vatikanet ble utvist. Det teologiske fakultet, det Store Seminarium og alle de katolske skolene ble lukket. Kirkens gods ble inndradd, prestene jaget fra sine boliger likesom biskopene. Man forbød katolske foreninger og

religiøse kongregasjoner og inndro deres midler. Religionsundervisning ble forbudt og ateismen satt i stedet. «Røde kurser» ble innført i skolene, og her lærte barna å gjøre narr av Kirken, geistligheten og religiøse handlinger. Lærere og elever måtte finne seg i dette. Det ble forbudt å ta barna med i kirken og de som gikk der ble forfulgt. Mange prester måtte arbeide i fabriker, i jordbruket o. l. En del ble satt i strengt forhold for å framtvinge bespottelser. Tusener og titusener av innbyggerne ble arrestert, skutt, eller ført til ukjent bestemmelsessted.

Denne første okkupasjonen i 1940—41 ble fulgt av tysk okkupasjon fra 1941—44. Forskjellen var bare av formell art. Den tyske metode gikk ut på å knekke all motstand. Ungdommen ble tvangsutskrevet i hæren for å kjempe mot kommunistene, og mot sin vilje satt inn i SS. Et stort antall arbeidere ble sendt til Tyskland.

Etter de nyheter vi har i dag fra de baltiske land fortsetter slaveriet, og den annen russiske okkupasjon er ennå verre enn den første. Kommunistene leter overalt etter «forrædere», sabotører, og deportasjoner til Sibiria hører til dagens orden. Under slike forhold kan folket hverken forsvare seg eller be om hjelp. De diplomatiske representanter i demokratiske land gjør sitt beste, men det er en stemme som forsvinner i ørkenen.

De tre biskopene som representerer Kirken i hvert av de tre land kan derfor ikke lenger tie, og de ber inderlig om hjelp til de stakkars lidende folk.

I den tid statene var selvstendige, viste de seg fullt verdige til sin frihet, og den økonomiske gjenreisning var kommet så godt i gang at de ved krigens utbrudd sto fullt på høye med de andre europeiske land.

Ennå lever de i håpet om en gang å bli fri, og har ikke mistet troen på at Vestmaktene vil innfri de løfter de ga i Atlanterhavspakten.

Det som i særlig grad plager biskopene, er tanken på den store del av ungdommen som ble tvangsmobilisert av tyskerne og innrullert i «frivillige legioner» og i SS. Selv om disse har kjempet som soldater på Østfronten, hadde de bare ett ønske, å bli tatt til fange av de allierte. Det skjedde også. Men da de bar tyske uniformer, har de vært behandlet som tyske fanger.

Antallet på disse fangene er vanskelig å angi. Der er sikkert noen tusener, og deriblant katolikker. Det er ikke deres feil at de er blitt soldater. De ble tvunget og ingen kunne hjelpe dem. Det lettiske Røde Kors har gang på gang bedt det amerikanske, franske og engelske Røde Kors om å befri de lettiske soldatene, men uten resultat.

Rettelse

til «Et spørsmål og et svar» angående: «De fattiges far».

I mitt «svar» i forrige nummer av «St. Olav» (side 7) hadde det sneket seg inn en trykkfeil som tok slutt-poenget vekk. «Fattig» var blitt til «hellig». Litanietsier: «Jesus, de fattiges far, miskunn deg over oss.»

D. H.

Sanering av forholdet mellom religion og politikk

Av universitetsstipendiat DANIEL HAAKONSEN i «Verdens Gang»s kronikk 27./12. 1946.

I etterkrigstidens Europa har problemet religion og politikk fått ny aktualitet ved de mange kristent inspirerte politiske partiene som er stått fram. Synet på dette problemet gjennomgår i katolske kretser særlig i våre dagers Frankrike en radikal utvikling som neppe vil bli uten konsekvenser i andre katolske og i protestantiske land.

Imidlertid er det tre forskjellige måter det religiøse og det politiske plan kan krysses på i katolske miljøer. Siden den katolske kirke står uavhengig av de verdslige myndigheter, må den gjennom sine egne diplomater ordne forholdet til disse myndigheter i de land den virker. De problemer som oppstår i den forbindelse, lar jeg her ligge.

Dessuten hevder den katolske kirke at politikkenes *grunnprinsipper* krysser moralens og dermed religionens plan. Paven har f. eks. uttalt seg mot enhver form for statsdyrkelse og enhver form for kapital-tyranni med den begrunnelse at begge deler fører til urettferdige (umoralske) samfunnsforhold. Også denne siden av saken ligger utenfor vårt emne.

Det tredje problem, det som er gjenstand for slik en levende interesse i dag, stiller seg likt for protestanter og katolikker. Det oppstår når kristne mennesker tar aktivt del i det politiske liv og ønsker å gjøre sitt livssyn gjeldende der. Hvis vi skulle formulere den oppfatning som holder på å bryte seg vei i Frankrike og også andre «katolske land» på dette felt, måtte det bli omtrent slik:

«Det fins ingen politikk som vi kan arbeide for i *egen-skap av kristne*, men vi kan arbeide som kristne for våre forskjellige politiske mål.» Med andre ord: Det fins intet parti som kan henvende seg til velgerne og si: hvis du er kristen, så må du stemme med oss. Samling omkring et politisk parti må skje på ren politisk basis. De kristne må kunne fordele seg etter sitt samfunnssyn over de forskjellige partiene og de forskjellige partiene vil normalt ha tilhengere fra alle religiøse og ikke-religiøse leirer. (Hvilket ikke forhindrer at det kan være partier som i sin propaganda eller i den stilling de har til enkelte viktige spørsmål, kan vise seg fiendtlige til kristendommen og være vanskelig forenlige med et kristent livssyn.)

Hvorledes viser nå denne lære seg i praksis?

Vi ser for det første at enkelte politiske partier rundt om i Europa som før krigen hadde navn hvor ordet «kristen» eller «katolsk» forekom, har sløffet dette ordet. Samtidig ser vi at disse partiene i større utstrekning enn før appellerer til velgerne på *politisk* basis, ikke på religiøs.

I Tyskland er det som kjent etter krigen oppstått et parti som kaller seg Kristelig Demokratisk Union. Hvor gledelig den nye fordragelighetens ånd som har gjort sitt inntog i så vel protestantiske som katolske leirer ute i Europa er, må en si det er betenkelig når samarbeidet mellom kirkesamfunnene manifesterer seg i det politiske liv. Naturligvis er det en mulighet for at nettopp samarbeidet mellom *ulike* grupper kan føre til at en holder seg på et ukonfesjonelt politisk plan. Men tross ulikhetene er *fellesskapet* i tro det vesentligste faktum, og fristelsen til å appellere til de kristne i egenskap av troende ligger nær. Et slikt forhold er usunt. På det

politiske plan kan andre partier — selv erklært ateistiske partier — gå inn for saker og retningslinjer som er mer i pakt med kristendommen enn de «kristne» partiers saker. På hvilken måte er de «kristne» politikere blitt så gudbenådet at de alene skjønner hva kristendom omsatt i politisk praksis vil si? Bibelen nevner ingenting om statsfinanser.

Det er derfor ikke umulig at det er en fordel når nå de kristne samfunn igjen skiller lag i politikken i enkelte deler av Tyskland. Det er muligens et skritt i riktig retning. Enkelte steder i Vest-Tyskland er det gamle Centrum gjenoppstått, øyensynlig som en *politisk sett* mer radikal gruppe enn den Kristelige Demokratiske Union. Hvis det nye Centrum har sine øyne rettet mot det franske M.R.P., er det grunn til å stille forventninger til det.

M.R.P. og C.F.T.C. (den franske såkalte «kristne fagorganisasjon» med ca. 900 000 medlemmer) har tilhengere blant katolikker, protestanter, muhamedanere og ikke-kristne humanister. De driver som propaganda på grunnlag av et økonomisk program. Når de går inn for en blanding av planøkonomi og *arbeidernes* overtakelse av produksjonsmidlene (ikke statens), skimter en nok de pavelige rundskriv i det fjerne. Men Pius XI som med velvilje omtaler løsninger i denne retning, uten å *forkynne* dem og utelukke andre, gjør det på basis av gode erfaringer, som er gjort i praksis. Han taler i den forbindelse som sosialøkonom, ikke som kirkens religiøse overhode.

Imidlertid vil M.R.P. etter hvert bli utsatt for en fristelse, en meget farlig fristelse. «Kristne» partier, kristent inspirerte partier eller partier ledet av kristne og med et program som tiltaler de kristne velgermasser, vokser seg sterke i mange land i Europa. En tanke ligger nær: her har vi kimen til et internasjonalt kristent bolverk mot ikke-kristne politiske retninger.

Et godt bevis på hvor vår en begynner å bli på dette punkt, er en leder som nylig sto i dominikanerordenens organ «La Vie Intellectuelle» (august-september-nummeret). Lederen peker på faren for at et slikt kristelig-politisk samarbeid kan oppstå og advarer mot det. Når kommunismen i sin propaganda kaller seg ateistisk (og det gjør den meget mer åpenlyst der ute enn her hjemme), så må en bekjempe den på *religiøs grunn*. Det vil si: en kristen predikant må ha lov til å argumentere mot de religiøse (anti-religiøse) argumenter som kommunistene bruker i sin idé-debatt og i sine angrep på kristendommen. Men en må ikke føre kampen over på det politiske plan.

Riktignok, sier lederen, er kommunismen blitt fordømt av kirkens overhode. *Men for den er også kapitalismens eksesser blitt fordømt*. Hvis et mer konservativt politisk parti i et annet land foreslo M.R.P. samarbeid på kristen grunn mot kommunismen, kunne en altså etter denne dominikanske leders mening med like stor rett fra radikalt hold foreslå samarbeid på kristen grunn mot den moderne kapitalisme («Den ødeleggende og avskyelige finanskapitalistiske internasjonalisme eller imperialisme», som Pave Pius XI sa i 1931). Begge deler ville være galt. Et internasjonalt politisk samarbeid kan ikke slepe på religiøst, bare på politisk grunnlag.

Til Kyndelsmessen

Hellige tanker

ST. BASILIUS: «Maria ble utvalgt av Gud til hans Sonns mor fordi intet i hele den menneskelige natur kunne sammenlignes med hennes renhet og hellighet.»

*

ST. ANSELMUS: «Alene derved at Maria er Guds mor overgår hun all storhet som kan tenkes og nevnes etter Gud.»

*

ST. PETRUS CHRYSOLOGUS: «Den hellige jomfru er i sannhet velsignet, for hun fortjente ved den Helligåndes kraft å unnfange et barn som var Gud, og for evig å motta renhetens krone og alltid være jomfruens dronning.»

*

ST. FULGENTIUS: «Maria er stegen til himmelen for ved henne steg Gud ned til jorden.»

*

ST. EPIPHANIUS: «Maria skal æres, men Faderen, Sønnen og Helligånden skal tilbes. Skjønt Maria er hellig og verdig all ære, så må hun allikevel ikke tilbes. Maria skal æres, Gud tilbes.»

Vigslede lys

Som lyset er rett i sin form skal vi være rettsinnet i våre tanker, følelser og vilje. I våre gjerninger på vår livsvei skal vi vandre rett mot vårt himmelske mål.

Som lyset bare gjør nytte når det brenner skal vi huske at også vi bare er nyttige mennesker av Kristi kirke når vi brenner av kjærlighet til dens hellige sak.

Som det fortæres mens det brenner må heller ikke vi spare oss selv når det gjelder Guds rike og sjelenes frelse, men villig la oss fortære i Guds tjeneste.

Som det lyser når det er tent skal også vi lyse for våre omgivelser idet vi minnes «at deres lys skal skinne for menneskene at de må se deres gode gjerninger og prise deres fader som er i himmelen.»

*

Slik vil vi tenke under lysets hellige vigsle, og mens vi vandrer i prosesjonen Kyndelsmessedagen vil vi overveie at kanskje blir det nettopp et av disse lys som blir rakt oss på vårt dødsleie — er det lys som da skal spre klarhet over verdens og de timelige goders forfengelse og vise oss vår samvittighets mørke pletter — er det lys som da skal vise oss evigheten og evighetens lønn eller straff.

Hvor sterke disse tendensene mot sanering av det politiske liv er i Frankrike i dag, er vanskelig å avgjøre. Men dominikanerordenens intellektuelle innflytelse er betydelig, og en leder i «La Vie Intellectuelle» er det grunn til å merke seg. Problemet er imidlertid vanskelig, ikke minst fordi også kristendommens motstandere ofte trekker religionen inn i den politiske kamp.

Nær beslektet med faren for at religion og politikk skal bli forvekslet, er faren for at presteskaper skal spille en aktiv politisk rolle. I Frankrike har en i så henseende mange ubehagelige minner. I Frankrikes store 17. århundre var det intim forbindelse mellom kongemakten og deler av presteskaper. Under revolusjonen ble kirkens tjenere ikke oppfattet som en nøytral makt, men som solidarisk med adel og kongehus. I begynnelsen av det 19. århundre var det geistlige som gjorde seg til talsmenn for en ufolkelig royalisme, i begynnelsen av det 20. århundre var det geistlige som stilte seg i opposisjon til Dreyfus' forsvarere.

Imidlertid ser vi også på dette området store forandringer. Formannen for det demokratiske kristne parti i Italia var før en prest, nå en lekmann. Det er karakteristisk for tendensen også i Frankrike. M.R.P. og C.F.T.C. er naturligvis fullstendig uavhengige. Prestene selv agiterer i stadig større utstrekning for lekfolkets

uavhengighet i den politiske og sosiale kamp. Ukeavisen «Témoignage Chrétien» (hvis redaktør er en geistlig) satte inn i en kursivisert artikkel 4. oktober i år en uttalelse av kardinal Gerlier (i Lyon) som går inn for denne uavhengighet og hevder at en får ta den risiko at lekfolket gjør bommerter. Geistligheten må likevel ikke gå rundt og passe på dem.

At franskmennene også tar disse nye tendenser alvorlig, kunne bl. a. parlamentsvalgene i juni gi et bevis på. M.R.P., hvis kristent-humnistiske inspirasjon er åpenbar, hadde ved den anledning fremgang i departementer hvor antiklerikalismen har sine dypeste røtter: Øst-Pyreneerne og Gironde, Nedre-Alpene, Drome og Creuse.

Til slutt et ord om det partiet som kan komme til å gjøre saneringsproblemet aktuelt her hjemme: Kristelig Folkeparti.

Ingen kan være i tvil om at det ville være en fordel om de aktive kristne ble mer interessert i politiske og sosiale spørsmål og oppga sin rolle som folkestyrets dødvækt. Den rollen er det altfor mange kristne her hjemme som tankeløst hengir seg til.

Kristelig Folkeparti har i likhet med de kristent orienterte partiene ute i Europa en stor misjon dersom det tar sikte på å vekke de kristne til sosial og politisk bevissthet. Men det vil være til stor skade for vårt poli-

Hvorledes blir en helgen til?

Med denne overskrift leser vi i Dagbladet for 28.12.1946 denne interessante artikkel av Finn Tennjord om moder Maria Francesca Cabrini.

New York i desember.

Det er ca. 22 millioner katolikker i U.S.A., og den katolske kirkes innflytelse er etter sigende i stigning. Det er naturlig at De forente stater må få sin helgen, men tro ikke at det er noen lettvinet eller overfladisk prosess. Blant kravene som stilles til en som skal kanoniseres, er et helt igjennom plettfritt liv, ydmykhet, menneskekjærlighet, klokskap, personlig oppofrelse og sist, men ikke minst, evne til å bevirke mirakler.

Prosess er nettopp det riktige ordet, for det som går forut for selve kanoniseringen, minner om en rettssak. En granskingsdomstol bruker flere år på å undersøke kandidatens liv så grundig som overhodet mulig. Det oppnevnes en «motpart» som benevnes «Djevelens advokat» og som har til oppgave å trekke fram alt som kan tenkes å tale imot heliggjørelsen. Undersøkelsen er så grundig at i Moder Cabrini's tilfelle fylte granskingsmaterialet 20 bind. Det omfattet hver detalj i hennes liv gjennom 67 år. Som regel går det meget lang tid mellom et menneskes død og en eventuell kanonisering. For Jeanne d'Arc tok det ikke mindre enn 300 år. Moder Cabrini døde i 1917, så dette er et helt enestående tilfelle, og det kunne ligge nær å bruke det i denne forbindelse litt blasfemistisk uttrykk «amerikansk fart».

Maria Francesca Cabrini ble født i en småby i Lombardiet den 15. juli 1850. Hun var den yngste av 13 barn. Faren var gårdbruker, og både han og moren var dypt religiøse. Det miljøet Maria Francesca vokste opp i, kunne altså i høy grad disponere henne for et fromt liv, så meget desto mer som hun i ni års alderen kom inn på den religiøse skolen «Marias Barn». Som barn var hun ulaminnelig sky, men dette karaktertrekket overvant hun fullstendig, slik at hun senere kom til å le av det. «Hvem skulle trodd noe slikt om meg,» pleide hun si.

I 13 års alderen hadde hun lyst til å bli misjonær på grunn av alt det hun hørte fra misjonsfeltene i Østen, men hennes 15 år eldre søster som nærmest sto for oppdragelsen hennes, tok motet fra henne. «Du er altfor uvitende og svak,» sa hun. Så ble den drømmen oppgitt. Imidlertid hadde hun avgitt løfte om aldri å gifte seg — et løfte som hun gjentok hvert år, inntil hun 19 år gammel fikk tillatelse til å avgi det «for evig».

---

tiske liv — og for vårt religiøse liv — dersom partiet går inn for lekmanns-klerikalisme, om jeg så må si. Hvis det ikke arbeider for et konstruktivt politisk program som en kan ta stilling til ut fra politiske betraktninger, hvis det i virkeligheten lar velgerne forbli i sin tornerose-søvn og trekker stemmer fra dem ved hjelp av adjektivet «kristelig» som kan bety nesten alt, men i virkeligheten neppe har noen presis betydning i det politiske liv, — da gjør det sine velgerne en børnetjeneste og utsetter vårt politiske liv for å få islett av hykleri.

Nå begynte hun sine høyere studier for alvor i klosteret for «Døtrene av det hellige hjerte» i Arluno. Stadig måtte hun slite med sin svake helbred, men hun lot seg ikke avskrekke, og da hun hadde tatt sine eksamener i 1868, fikk hun rett til å virke som lærer. Hele tiden hadde familien vært redd for at hun skulle bryte sammen under påkjenningen. Siden måtte hun ta sin eksamen om igjen fordi den italienske regjeringen ikke ville godkjenne lærerdiplomer som var utstedt under det østerrikske styret i Lombardiet.

Til tross for sin svake helbred gjorde hun frivillig sykepleiertjeneste under en koppe-epidemi som brøt ut i 1872, inntil hun fikk sykdommen selv. Etter et langt sykeleie kom hun seg og ble tilbudt en liten lærerpost i en landsby. Det viste seg at hun hadde så godt lag med barna at de forgudet henne. Siden bestyrte hun et hjem for foreldreløse barn, inntil hennes biskop en dag kalte henne til seg og ba henne grunnlegge et misjonsinstitutt for kvinner. «Du skal bli misjonsøster. Jeg vet ikke om noe misjonsinstitutt for kvinner. Grunnlegg et selv!»

Det kostet et stort og krevende arbeid, men i november 1880 ble den nye skolen åpnet, og elevene strømmet til. Maria Francesca sto ikke bare for undervisningen, men hun tok hånd om hele driften, til og med matlagingen, skjønt hun ofte var så syk at hun måtte ligge til sengs. Etter hvert grunnla hun flere skoler rundt om i Italia, og det var først i 1888 hun kom til å stifte bekjentskap med Amerika. Selv ville hun helst ha reist til Kina — det var de gamle drømmene om Østen som gjorde seg gjeldende — men biskopen av Piacenza insisterte på at hun skulle dra til New York for å ta seg av de italienske immigrantere i de fattige strøkene i denne verdensbyen. Det anstær seg ikke for en from søster å diskutere med biskopen, men hun tillot seg å komme med en innvending: «New York er altfor liten for meg,» sa hun. Det kan synes overmodig, men hun følte seg kalt til å virke på et videre felt.

Imidlertid ble det til at hun ga etter, og etter å ha fått pavens velsignelse reiste hun til den nye verden sammen med fem andre søstrer. Fra et amerikansk synspunkt var hun vel en av de mange italienske immigrantere som kom for å søke et nytt liv og nye muligheter i et nytt liv og nye muligheter i et ennå ungt samfunn. Men hun kom ikke for å søke noe som helst for seg selv — bare for, som vanlig, å ofre seg for andre. Noe av det første hun gjorde, var å grunnlegge et sykehus — Columbus Hospital — og senere opprettet hun skoler rundt om i byen. Men hun fikk rett i at New York var for liten for henne. Hun reiste til Chicago, hvor hun også skapte sykehus, barnehjem og skoler. Og hennes virkestrang lot seg ikke nøye med dette. Amerika er et stort land og på den tiden fantes det ytterst få sosiale institusjoner. Fra kyst til kyst — fra nord til sør reiste hun og det grodde i sporene hennes. Med hjelp av andre nonner av den ordenen hun ledet — «Misjonsøstrene av Det hellige hjerte» — spredte hun sitt verk over mange land.

Selv reiste hun til Sør-Amerike etter å ha grunnlagt

sentrer for humanitær virksomhet i en rekke byer i U.S.A. — institusjoner som ikke var begrenset til katolikker, men sto åpne for mennesker av alle raser og trosbekjennelser. — I sin nonnedrakt dro hun på hesteryggen gjennom Andesfjellene. Ingen vanskeligheter skydde hun, og i dag lever hennes verk videre både i Argentina, Brasil og Nicaragua. Hennes orden har ført det enda videre — til Kina, Frankrike, England og Spania. Ordenen har nå over 4000 medlemmer og 122 større institusjoner foruten en mengde av mindre omfang.

Det er merkelig hvorledes dette mennesket kunne overvinne sin egen fysiske svakhet ved simpelthen å ignorere den. Det skal krefter til å tilbringe et liv med stadige reiser og ustanselig oppsplitende arbeid. Ofte gikk hun omkring med en feber som ville gjøre alminnelige mennesker helt arbeidsudyktige. Hun tok ganske enkelt ikke hensyn til det. Skjønt hennes interesser naturligvis hovedsakelig lå på det religiøse området, var hun på ingen måte noen livsfjern «helgen». Hun kunne rulle opp ermene og gå løs på et hus med malerkosten, og hun ga undervisning i matlagning. Samtidig forsto hun seg på den forretningsmessige siden av de mange institusjoner hun ledet. Hun reiste penger ved lån eller ved å få rikfolk til å yte gaver.

Med begrepet helgen forbinnes vel de fleste noe eterisk, fjernt, gloriepydet, hørende hjemme i middelalderen. Moder Cabrinis hodepynt var ikke noen glorie, men en kjempemessig stråhatt som hun brukte når hun gikk spaserturer om somrene. Hun var heller ikke mer eterisk enn at hun lærte nonnene hvorledes de skulle tilberede lekke, appetittvekkende småretter. Selv en helgen har en kropp, og skjønt Maria Francesca ikke tok meget hensyn til sin, kunne hun ikke sette seg helt ut over naturens lover. Da hun var 60 år gammel reiste hun tilbake til Italia — tilsynelatende helt utslitt. Hun ønsket bare å få en annen til å overta ledelsen av det store arbeidet hun hadde satt i gang. Men kirkens myndigheter ville ikke vite av noe slikt. I 1910 ble det utstedt et kirkelig dekret som anerkjente hennes grunnleggende innsats og samtidig så å si dømte henne til livsvarig lederskap. Noen hvile kunne hun ikke unne seg.

En måned senere tok hun fatt på arbeidet i Amerika igjen. Krigsutbruddet i 1914 betydde økte vanskeligheter, og det ble snart klart at selv Moder Cabrini — immigrantenes mor som hun også kaltes — hadde sin begrensning. I sin ungdom hadde hun hatt malaria og lungene var også svake. Likevel fortsatte hun å gjøre alt det arbeidet hun kunne overkomme, og sykdommen klarte ikke å bøye henne. Hun døde sittende i sin stol, opptatt med å lage julepresanger for fattige småbarn. Det var den 22. desember 1917.

Kirkens granskingsdomstol fant ingen ting å utsette på Moder Cabrinis liv. Djevelens advokat tapte sin sak. Men hva med miraklene som også kreves av den som skal kanoniseres? — Moder Cabrini ble erklært for «Salig» i 1938. Hun fikk titelen «Velsignede Moder Cabrini». Senere er det meldt om to tilfeller hvor bønner til Moder Cabrini skal ha bevirket mirakler. Det ene gjaldt en blind gutt i New-York som fikk synet tilbake. I det annet tilfelle ble en søster Seattle helbredet ved bønner, skjønt hun led av en håpløs sykdom. Kirken forlangte beviser, og begge resultatene er blitt studert av medisinske autoriteter.

Da granskingsrettens avgjørelse var falt, sto enda en formalitet igjen. U.S.A. har fire kardinaler, og disse måtte ved avstemning godkjenne avgjørelsen. Fra djevelens synspunkt var de så å si en appellinstans. Men hvis djevelens advokat hadde gjort seg noen forhåpninger, ble han i hvert fall skuffe, og året 1947 vil gi De forente Stater en helgen — en moderne, livsnær og sympatisk helgen.

Bokanmeldelse

Odd Bang-Hansen: «Ringene rundt Brønnen.»
(Tiden Norsk Forlag.)

En bok om ditt og mitt og alles ansvar for hverandre i så spennende form at en ikke kan slippe den før en har lest alle de ti menneskers refleksjoner i anledning av hirdgutten Stein Tufts «likvidering». Og når en lukker boken, rystet og grepet, blir en ikke så lett kvitt dens virkning. En kan nemlig ikke lukke sin egen samvittighets regnskapsbok så lett, og en kan heller ikke legge den bort som en tilsynelatende kan med «Ringene rundt Brønnen». Andelig talt blir også vi som de ti i for- og etterordet liggende rundt brønnen, brønnen i vårt eget sinn og stirre ned i den — og jo lenger vi stirrer des mer oppdager vi alt det som vår egenkjærlighet, selvopptatthet og ubevissthet har «skygget» for.

Lille ynkelige Stein Tuft — den likviderte hirdgutten som livet gjorde til angstbiter fordi han aldri møtte forståelse for sine små gleder og store sorger og som derfor i den ytre heil-og-sæl-oppstrammethet fant et skjul for sin indre usikkerhet — blir symbolet for alle de hvis gleder og sorger vi går likegyldig forbi, et memento mori over alle de sjeler hvis sans for rett og urett i livet vi har vært med på å sløve og skakkjøre fordi vi alle som Kain unnslo oss for å være vår «brors vokter».

En dypt alvorlig bok — og til samme tid en samling mesterlig skrevne noveller av høy artistisk og litterær verd. Den er spennende som en detektivroman — også av den grunn orker en ikke å legge den fra seg før en har lest den ut! —

Den anbefales på det varmeste!

E. D.-V.

Pavedømmet —

ny bok av pastor dr. theol. J. van der Burg.

Vi henleder oppmerksomheten på denne nye bok av sokneprest van der Burg. Den er utkommet på St. Olavs forlag og vil bli omtalt i et av de første nummer av vårt blad.

«St. Olav»s kirkekor i Oslo.

I Pontifikalmessen 1. juledag ble det for første gang sunget den trestemmige messe «In honorem Angelorum» av belgieren Lodewijk Vocht. For en som for første gang hører denne moderne komposisjon, er det pompøse «Gloria» vel den som er lettest forståelig. Heri og i «Kyrie» sang koret best. I «Kyrie» og i «Sanctus» hører en tydeligst at stilen er en gjennomført polifoni, d.v.s.: det er ikke bare én melodistemme som blir harmonisert av de andre stemmer, og det hele akkompagnert av orglet; nei, både de tre sangstemmer og orglet har alle sine egne melodiganger, som er flettet inn i hverandre i motbeve-

gelse eller imitasjon. Til illustrasjon og bedre forståelse av dette siteres her noen ord fra komponistens innledning: «Det er en messe til ære for de hellige engler. Melodiene som ligner de gregorianske, svever og kretser gjennom hverandre som ringdansende engler eller som skyer av røkelse.» (NB.: Ikke kirkekoets medlemmer, men selve melodiene sammenlignes med dansende engler!)

Messen ble sunget igjen i levittmessen Åpenbarings-søndag, den 12. januar.

Den neste oppgave koret har satt seg, er den trestem-mige «Missa in honorem Spiritus Sancti» av den norske komponist Søren Gangfløt som ble omtalt i bladet «St. Olav» den 32. mai 1946 (side 93—94).

v.

Hvem vil synge med? Nye medlemmer er velkommen til øvelsene hver fredag aften kl. 8 i foreningslokalet, Akers-veien 5.

Pastor A. Dietrich 60 år prest

En av våre høyt fortjente sjelesørgere, pastor Dietrich i Stavanger, feiret d. 3. januar sitt 60 års jubileum som prest. Stille og beskjeden i all sin ferd ønsket den ærverdige geistlige ikke at det skulle gjøres noe blåst om dagen, men selv om det altså blir post festum vil «St. Olav» dog ikke unnlate å gjøre seg til talsmann for alle norske katolikker — ikke minst for våre trosfeller i Nord-Norge hvor pastor Dietrich virket så lenge og så oppofrende — idet vi bringer jubilanten våre hjerteligste ønsker. Med sine 82 år utfolder pastor Dietrich ennå en vitalitet som tidlig og sent står i Kirkens tjeneste — og han er avholdt og aktet som få. Som rektor for St. Franciskussøstrene i Stavanger er hans livs-aften helliget Guds rike og bærer fremdeles velsignelsesrike frukter. Må dette ennå fortsette i de år Herren skjenker sin tro tjener her på jorden — til gagn og glede for ham selv og de sjeler som er betrodde hans omsorg!

Franciskanerordenens generallforstander død

Pater Valentinus Schaaf, O.F.M. og ordenens generallforstander er i Rom avgått ved døden 64 år gammel. Han var amerikaner av fødsel — fra Cincinnati — trådte i 1901 in i franciskanerordenen og ble prestevigslet i 1909 hvoretter han ble professor ved St. Fransiskuscolleget i Cincinnati og tok senere doktorgraden i kanonisk rettslære ved det katolske universitetet i Washington, hvor han arbeidet i 16 år som professor i denne vitenskap, idet han samtidig skrev mange artikler og avhandlinger som gjorde hans navn kjent og skaffet ham mange æresbevisninger, også fra utlandet. I 1939 kom han til Rom som medlem av ordenens generallråd og utførte her et glimrende arbeid som bindeledd overfor den engelsktalende katolske verden. Han foretok mange reiser til Amerika, særlig etter at han i 1945 av paven ble utnevnt til franciskanernes general-

forstander — han var i øvrig nettopp vendt hjem fra en slik reise da han døde. Det er et smertelig tap som ordenen herved har lidt — den står foran et stort rekonstruksjonsarbeid da krigen har berøvd den mange medlemmer og lagt store klostre øde. Alene i Tyskland er det drept over 250 franciskanere og brent eller på annen måte skadet et uttall av klostre og institusjoner — likeledes i Polen, Schlesien og Ungarn for ikke å tale om Jugoslavia. Ifølge de aller siste meddelelser fra Kina er to franciskanermisjonærer, lederne av San Barbaramissionen i Yenton i provinsen Kiangsju, blitt myrdet av kinesiske kommunister som beskyldte dem for å være spioner. Den ene av disse, den 54-årige frater Benedict Jensen var i øvrig danskfødt, bror til avdøde pastor Bernhard Jensen som i sin tid var det danske katolske ukeblads energiske redaktør og velkjent i Norge.

Inntil ordenens neste generalkapittel — eller til paven treffer annen avgjøring — vil den bli ledet av en generalprokurator, den nåværende superior pater Pacificus Perantani.

Omkring „Guds grønne enger“

Skjønt vi ellers ikke her i «St. Olav» beskjeftiger oss med teatrets kunst vil vi i dag gjøre en særlig unntagelse med «Guds grønne enger» på Det norske Teater fordi det i kraft av sitt emne har vakt megen røre i kristne kretser. Våre katolske prester ble intervjuet om deres mening så vel i «Arbeiderbladet» — sokneprest Sund — som i «Morgenbladet» — pastor Hansteen-Knudsen — og begge uttalte seg anerkjennende om det.

Men det er også meget riktig, for her har vi endelig en teaterforestilling som fører oss tilbake til den sceniske kunsts virkelige oppgave: å være mysteriespill. Endelig en gang blir vi minnet om at all dramatisk kunst har sitt utspring i religionen, i kultusen — først den hedenske og så den kristne. Det moderne teaters vugge sto jo på katedralenes altertrin — så vokste barnet ut av vuggen, flyttet ut til plassen foran kirkeportalene, ble stort og selvsendig og gle etter hvert bort fra sitt opphav, fra slekt og venner kan en si — til det glemte familieskapet.

Og hva gjorde så familien? Det er den gamle historie: den bortkomne sønnen ble høytidelig forstøtt, og jo mer «kristne» familiemedlemmene var, des mer forbannet og fornekta de ned gjennom tidene sin slektning — jo høyere følte de seg hevet over hans notoriske utskielser og jo strengere fordømte de ham.

Nå er det jo også et faktum at den fortapte sønn ofte i tidens løp skeiet enn dog ganske ettertrykkelig ut. En moderne, avkledd revy, en frivol farse, et moralnedbrytende «trekantet» drama, en pikant operette har unektelig ikke megen likhet med stamfaren! Og da frende er frende verst unnsa heller ikke teatret seg for å håne og drive gjøn med den eldre grenen av familien, og så fikk en bokstavelig spillet gående: med fordømmelse og avstandstagen fra den ene part, hån og spott fra den andre — —

Men så hender det en dag som nå med «Guds grønne enger» at teatret plutselig minnes sitt oppkomme og framfører et mysteriespill i moderne skikkelse og med

emner fra det gamle Testamente. Og for å understreke det opprinnelige som dessverre ligger de fleste av tidens såkalte «kultiverte» mennesker fjern legges framstillingen i hånden på en mer primitiv rase — i respekt for det ekte og sant barnslige som bedre er blitt bevart blant denne enn blant hvite folk. I grunnen burde vi hvite skamme oss over at det virkelig er slik — at vi må kamuflere oss i annen rases fysiske utstyr for å kunne illudere som fromme og gudfryktige mennesker for i det hele tatt å gjøre skuespillet troverdig.

Men hva skjer? I stedet for takk og ære, i stedet for at teaterledelsen burde prises fordi den kjenner sin besøkelsestid og utnytter i det godes tjeneste den tiltrekningskraft som teatrene i øyeblikket øver på folk, rykker den andre grenen av familien, som burde glede seg over den forftapte sønns hjemkomst, i marken, og resultatet så vi forrige gang hvor det lykkedes den eldste sønn å få broren jagd bort. Men denne gang gikk det ikke, og vi ble alle en scenisk opplevelse rikere.

Og hva mer er: vår tro på teatrets eksistensberettigelse som bærer og forkynner av den evige sannhet og som forkjemper for det gode, sanne og skjønne i livet ble befestet. La oss være takknemmelig for at vi har tilegnet oss så meget av «Guds smil», den ekte humor, at vi kan smile tilbake til ham igjen — slik som det smiler i dette stykke.

E. Dithmer-Vanberg.

Ved Henri Bergsons grav

Av den berømte franske filosofens testamente.

Den 3. januar 1941 døde den store franske filosofen Henri Bergson. Det var en av de mange begivenheter som gikk upåaktet hen under det tyske Europavelde, — hverken i Frankrike eller andre krigførende land utenom England kunne en lese minneartikler eller se utstillinger av hans verker, for Bergson var jøde og hans geni en torn i øyet på det germanske herrefolket. Uten tvil hører han til de tenkere som har utøvet den sterkeste innflyelse på sin samtids verdensbilde. Hans skrifter har vært en inspirasjonskilde for de nyromantiske strømninger som har gjort opprør mot naturalismens livsanskuelse og menneskesyn, og hans ideer finnes igjen i de mest ulike tankeretninger, fra den katolske modernismes idéverden med eksempelvis religionsfilosofen Edouard Leroy til syndikalismen med Georges Sorel. Bergson har tatt sitt utgangspunkt i meget skarpsindige psykologiske analyser av menneskesinnet, først kommer hans dype kunnskap til menneskesjelen til uttrykk i «Matière et mémoire» (Materie og hukommelse) i 1896. Hans hovedarbeide er «L'évolution créatrice» (Den skapende utvikling) som først utkom i 1907, og hvori han analyserer den menneskelige intelligens. Vår forstandsmessige tenking står helt og holdent i tjeneste under vårt strev for å beherske tilværet og materien, og duger ikke som kunnskapsorgan når det gjelder åndelige realiteter, mener han. Det metafysiske kunnskapsorgan er for Bergson intuisjonen.

Mot slutten av hans liv brakte Bergsons forskning ham stadig nærmere katolisismen. Hans datter, mademoiselle Jeanne Bergson som ble opptatt i Kirken under krigen, lot etter farens død offentliggjøre hans testamente, hvorav det følgende avsnitt med all ønskelig tydelighet viser

Henri Bergson's faste overbevisning om katolisismens sannhet:

«Mine refleksjoner har brakt meg nærmere og nærmere katolisismen, hvori jeg ser judaismens fullkomngjørelse. Jeg ville ha konvertert, dersom jeg ikke allerede i flere år hadde iaktatt den enorme bølge av antisemitisme som kommer til bryte inn over verden, jeg har villet forbli hos dem som i morgen vil være de forfulgte. Men jeg håper at en katolsk prest vil ha den godhet — dersom kardinal-erkebiskopen av Paris tillater det — å komme og be ved mine jordiske rester. Dersom dette ikke skulle bli tillatt (hva det selvsagt ble) skal man henvende seg til en rabbiner, men uten å skjule for ham eller for noe som helst annet menneske min moralske tilslutning til katolisismen og mitt uttrykte ønske om at en katolsk prest skal be for meg.»

Grimon.

Her hjemme - -

Stabekk. Søndag den 5. januar ble vår tradisjonelle jule-trefest avholdt. Kl. 16.45 samledes vi i kapellet hvor pater Knut Hansen, O.F.M., forrettet. Korets og menighetens sang ble akkompagnert av Wolfgang Olafsen ved orglet. — Etter andakten bega vi oss til prestegården. Midt på gulvet i den rommelige peisestue sto det vakker pyntede juletre, som naturligvis straks tiltrakk seg barnas oppmerksomhet. De flokket seg om det, og en kunne tydelig lese forventningen i øynene til de små. Det begynte å se litt faretruende ut med plassen; men hvor der er hjerterom..... Anslagsvis var vi i hvert fall ikke langt fra tresifret tall. — Programmet var lagt til rette som et non-stop sådant, og det var ikke et eneste dødpunkt for hverken store eller små hele kvelden. Først var det gang rundt treet med sang og lek. En av St. Nikolavs' knekter — så stor at han sopte hodet i taket — kom inn og vakte stor jubel. Barna fikk så en fin bevertning. Derpå fulgte framvisning av en film..... og så kom julenissen ledsaget av løve, tiger og elefant, og det ble delt ut poser til alle de små. Kveldens «clou» var «trollmannen». Hans utallige tryllekunstner utløste en ubeskrivelig munterhet så vel hos store som hos små, og herr Fr. Wasler skal ha honnør for sin innsats, som bidro til å årets jule-trefest ble en opplevelse som man lenge vil minnes.

Sekr.

Oslo. På grunn av folkemissjonen med sin retrett, som avsluttedes 8. desember, kunne Mariakongregasjonen i år først feire sin patronatsfest 15. desember. Tross det ikke kan nektes, at vi savnet vår egen intime retrett som grunnlag for festen, ble det allikevel en meget høytidelig og stemningsfull aften. Styret hadde anstrengt seg til det ytterste, bordene var festlig dekket i den store salen, riktig med julestemning over det hele.

Hs. høyerverdighet biskopen, sokneprestene og andre representanter for geistligheten gledet oss med sitt nærvær og ga dagen den rette festivitas. Festen forløp ellers etter gammel sed og skikk. Den ble åpnet med velkomsttale av av prefekten frøken Marie Rasmussen, som samtidig benyttet anledningen til i varmtfulte ord å minnes nettopp avdøde monsignore Karl Kjelstrup og frøken Bergliot Kjelstrup, som i mange år har tilhørt kongregasjonen.

Som kunstnerisk underholdning ble gitt en liten religiøs sketsj: Adventskransen, framført av fire småpiker fra Instituttet. Den ble spilt med en så ekte barnslig naivitet, at den virket helt fortryllende — og fint avstemt i festens ramme.

Hs. høyerverdighet hold ved bordet en anslående tale for kongregasjonens medlemmer, som ble besvart av frøken Rasmussen med en hjertelig takk til alle for hjelp og nærvær. Der ble også sunget et par spesielle sanger for aftenen. Senere gledet frøken Signe Gundersen oss med sin skjønne sang, akkompagnert av hr. André Bongart, og frøken Rasmussen med opplesning av et par dikt. — Det var en vellykket og hyggelig fest, som vi forlot med varme og takknemlige følelser.

En Mariasøster.

Spesialforretning i

HOSPITALUTSTYR

Tekstilvarer og sengeutstyr for sykehus

SØSTERUTSTYR

Kjoler — forklær etc.
De gamle gode kvaliteter begynner nu å komme igjen.

SVERRE W. MONSEN
BERGEN

**Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler**

Johan Olsen & Sønner

Murmester og entreprenørforretning

Kongensgt. 17, Oslo.

Etabl. 1896.

Telf. 42-50 85 - 42 52 23

St. Olavs Forlag

Akersveien 5 I

Pater Boers: «Katolsk praksis». Kr. 7,00.

Fåes også hos Cammermeyer og Concentra, Akersgt. 61.

Pater Lutz: «Kjenn din religion» Kr. 6,00.

Tidligere utkommet:

Pastor Sund: «Nærmere Gud». Kr. 1,50.

Pater Leo van Eekeren: «Det kristelige ekteskap og cølibat.» Kr. 1,00.

«Bønnebok for katolske kristne.» Kr. 7,50.

Pater Thorn: «Kristen enhet.» Kr. 1,00.

Pater Dr. J. van der Burg: «Det katolske trosprinsipp sammenliknet med det protestantiske.» Kr. 2,50.

«Det bibelske Skriftemål.» Kr. 1,00.

Dessuten flere opplysende brosjyrer, samt katolske skolebøker.

Stadig mer etterspurt er
Pater Boers' bok:
KATOLSK PRAKSIS
Kr. 7,00

Ny bok!

Pavedømmet

av Pastor J. v. d. Burg

Stemmebruk, Oplesning

Behandling av talemål

ADELAIDE JØRGENSEN

Telf. 46 23 73. — Jac. Aallsgt. 16 III

T. S. Jacobsen

Begravelsesbyrå

Ullevålsvn. 1

Telf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 85 50 - 69 43 72

**Kjøp katolsk
Bønnebok med salmer
kr. 9,50**

Katolske bøker.

Pascal: Tanker — oversatt av Pater Lutz. Ib. kr. 21.80.

Danske bøker — Chesterton: Mørk Middelalder. Kr. 10.39.

Karl Adam: Katolicismens inderste Væsen. 10.39.

Hünermann: De bannlystes Præst. 8.15.

M. Lekeux: Maggy. 6.98.

Martindale, S. J.: Pier Giorgio Frassatti. 8.15.

Katharina Emmerichs Visioner. 7.88.

Biskop Suhr: Moderkirken. 0.98.

Fonseca: Maria-Apenbaringen i Fatima. 4.65.

Pavestolen og Arbeidsspørgsmålet. 3.38.

Guardini: Vor Herre og Frelsers Korsvej. Ib. 1.92.

Da de var unge — Træk fra Helgeners Barndom. Ib. 2.56.

Altørlys kan nå levers med 25 % Bievoks.
«C O N C E N T R A», Akersgaten 61.

N.B. Danske bøker has stadig på lager.

Erindingsliste:

Oslo katolske

menighetpleies kontor.

Åpent fra kl. 11—13 torsdag,
fredag og lørdag.

St. Elisabethkongregasjonen Oslo

Felleskommunion søndag 2. febr.
Møte i St. Josephs kapell tirsdag
den 4. febr. kl. 19.30. Deretter ge-
neralforsamling med valg i klubb-
lokalet. Møt fulltallig fram.
Styret.

Mariakongregasjonen Oslo

Møte i St. Josephs kapell onsdag
den 5. febr. kl. 20.
Felleskommunion påfølgende søn-
dag den 9. februar i St. Olavs kirke.

Ting som er etterglemt

i St. Olavs kirke i Oslo kan avhentes
i St. Olavs ekspedisjon, Akersv. 5 I.

ST. OLAV

KATOLSK UKEBLAD

REDAKTØR:

E. DITHMER-VANBERG

REDAKSJON OG EKSPEDISJON:

Akersvegen 5 I. Telefon 42 37 43.

ST. OLAVS EKSP. OG FORLAG:

Kl. 10—15, unntatt onsdag.

Utbetalinger kun tirsd. kl. 13—14.

ABONNEMENTSPRIS: kr. 2,50 pr.

kvartal, for utlandet + avisporto.

ABONNEMENT tegnes i ekspedi-

sjonen og på ethvert postkontor.

ANNONSER må være innsendt in-

nen søndag aften.

MANUSKRIPTER må være inn-

sendt innen fredag aften.

N. B. K. F.

begynner i februar sin sosiale studiesirkel på grunnlag
av dr. Margit Wahnis bok om familien. Leder er cand.
oecon. Eli Qvam som har utarbeidet studiebrevene.
Interesserte bes møte hos Angela Endresen, Dybwads
gate 1, torsdag aften 6. februar kl. 8. Bøker og brosjyrer
utdeles. Avgift for kurset kr. 1.—.

Styret.

Norsk Katolsk Ungdomsvern for kvinner

Gjørstadgt. 8. Tlf. 46 56 78.

Kontortid hver dag fra kl. 10—12.

Arbeidsformidling. Veiledning m. h. t. utdanning, reiser
osv. «Reisefører» utdeles. — I hospiset erholdes losji
for kortere tid. Kr. 1.— pr. døgn.

Gi dine bruke frimerker

til Katolsk Ungdomsvern, Gjørstadgt. 8 — eller
St. Olavs ekspedisjon.

De som ønsker

å abonnere på det hollandske blad

„Uit Het Land van St. Olav”

kan innsende kr. 10.0 pr. postanvisning til

Frk. Sigrid Halle (tlf. 69 45 37)

Kirkeveien 57 V, nr. 506, Oslo.